

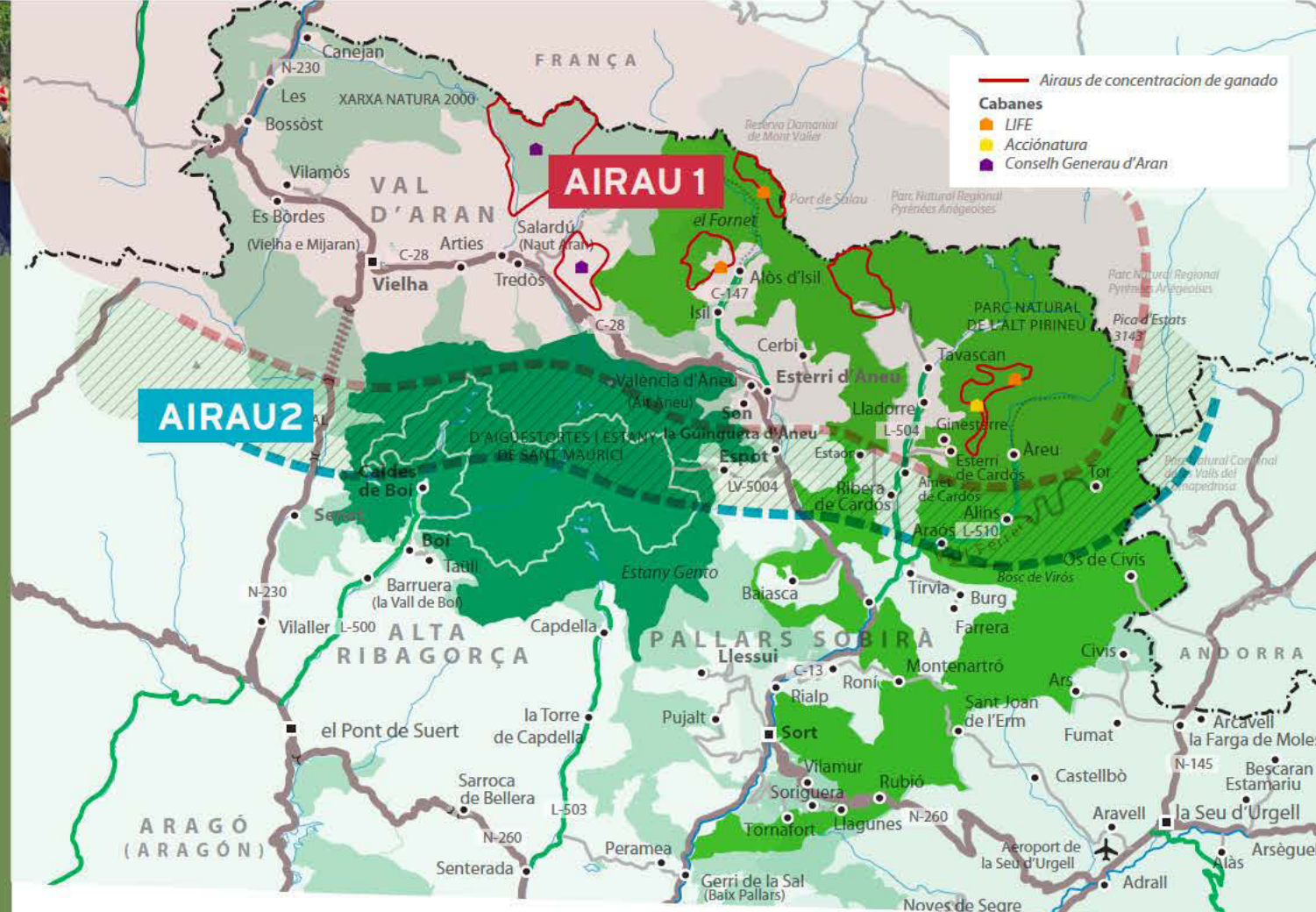
Objectius e accions

Eth projècte LIFE 13 NAT/ES/001394 a coma objectiu hèr front as rèptes plantejats per os ròi. Se desvolope enes comarques deth Pallars Sobirà e dera Val d'Aran e en menor grad tanben ena Alta Ribagòrça, Pallars Jussà e en Alt Urgell. Quauqu'ues des accions se centren en Parc Naturau der Alt Pirenèu.

En çò que tanh as objectius basics destaquen:

- Mielhorar era prevencion e evitar es conflictes tamb eth bestiar e era apicultura, e dar supòrt ad aguesti sectors productius.
- Hèr a participar as desparièrs sectors locals deth miei naturau en dessenh des politiquas a emprèner enes ans a vier.
- Mielhorar era percepcion der os ròi en territòri entà que se vage integrant enes circuits economics d'aguesti airaus de montanha.
- Extrèir conclusions que poguen èster utiles en d'auti projèctes similars e aplicar-les en quinsevolh lòc d'Euròpa en futur.
- Coma conclusion, qu'er assoliment d'aguesti objectius afavorisque era conservacion der os ròi, ath madeish temps que se garantís eth sòn creishement poblacionau e era variabilitat genetica.

Eth projècte includís 35 accions desparièrs. Destaquen, es que hèr referéncia ara prevencion des maus, ara participacion, ath voluntariat, ara informacion publica, ara ordenacion der usatge public en relacion ar os ròi, ara mielhora dera percepcion sociala dera espècia, ara educacion des infants e era formacion deth professorat, ara edicion e publicacion de materiau de difusion, ara realizacion de jornades techniques e professionals e ara translocacion d'un nau mascle que substituísque geneticament a Pyros.

- Airau 1** Preséncia permanenta d'os ròi
- Airau 2** Preséncia ocasionau d'os ròi

Es accions deth PyrosLife se desvoloparan damb desparièrs mesures e intensitats, enes Pirenèus Centraus

Mielhora genetica dera populacion d'ossi

Eth futur biologic dera espècia ena sarrada passe per lutar contra eth risc que represente eth monopòli reproductor deth mascle Pyros, pr'amor qu'acapare era paternitat de, lèu totes, es camades neishudes enes darrèrs ans.

Toti es ossi mascles adults presents ena populacion son descendents d'aguest exemplar, exceptat, de Balou. Aguest darrèr, representaue ua oportunitat entà conservar o aumentar era variabilitat genetica dera populacion pirenenca. Mès, tamb era sua mòrt, er an 2014, totes aguestes esperances se perderen.

Eth programa LIFE preten hèr front ad aguest besonh de substituir fisicament a Balou, e geneticament a Pyros, ja fòrça vielh e que benlèu perderà era sua capacitat reproductora, ja que s'apròpe ara fin dera sua vida.

Entà afrontar aguesta qüestion, se liberarà un mascle reproductor provenent d'Eslovènia. Se demore qu'aguesta accion contribuísque a evitar futurs problèms d'endogàmia ara populacion, e, supause, donc, un menor risc de patir malauties, un aument dera productivitat e ua major superviuença.

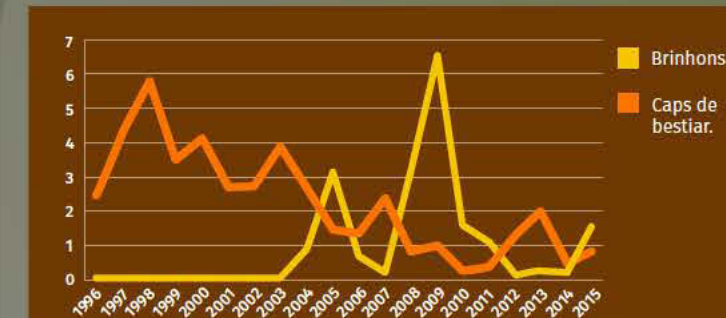
Coexisténcia dera ramaderia extensiva de montanha e era apicultura tamb er os ròi

Eth projècte met en marcha ua sèria de mesures que permeten rebaisar a nivèls minims es maus der os ròi sus era ramaderia extensiva de montanha e era apicultura.

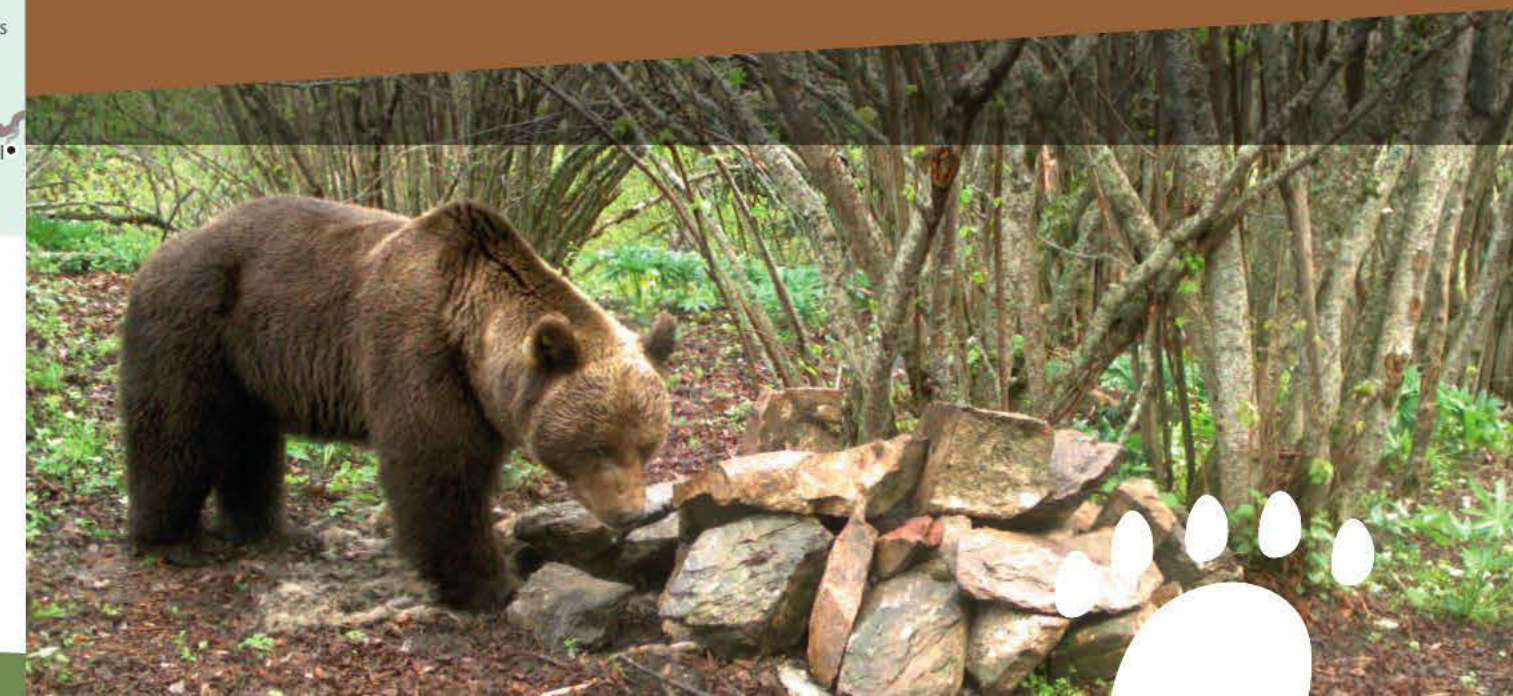
Es mesures consistissen en agropar es petits ramats de cada propietari en grani ramats entà hèr viabla era aplicacion de mesures de proteccion de major abast e eficàcia. Destacam era contractacion de pastors, era constructon de cabanes de pastor enes airaus a on se realizan agropaments tamb preséncia continua der os, eth plaçament de barratges electricats entà protegir es oelhes pera net, e eth foment e distribucion de cans de proteccion de ramats.

Per un ante costat, es alumnes dera Escòla de Pastors de Catalonha haràn practiques enes ramats agropats. D'aguesta manèra aprenèran es mesures de proteccion que cau aplicar, atau coma era forma de hèr a peïsher e comportar-se en airaus tamb preséncia der os ròi.

Eth personau dera administracion trabalharà code damb code tamb es ramaders e pastors. Se començarà a trabalhar tamb es ramaders de bovin e equin, tamb era contractacion de vaquèrs en airau de preséncia d'os ròi. En darrèr lòc, se desvoloparà un sistèma eficaç de proteccion des espleites apicòles.

Nombre de deprecacions en caps de bestiar e brinhons, ocasionades per cada os ròi enes Pirenèus de Catalonha.

Evolucion dera poblacion d'os ròi enes Pirenèus

Enes darrèrs ans, era poblacion a aumentat lentament e de forma constanta.

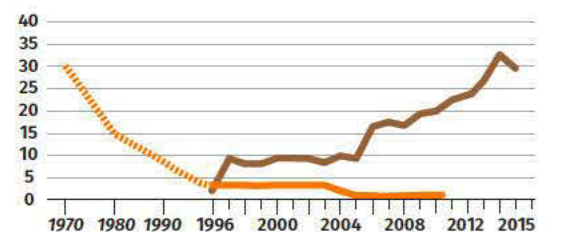
Er an 2014, s'arribèren a identificar 31 exemplars desparièrs d'os ròi; d'aguesti, eth 80% dera poblacion pirenenca ursina demore, totau o parciaument, en Catalonha.

Eth nombre de reproduccions annau ei fòrça redusit, ja qu'es femelhes crieu cada 2 o 3 ans e non ac hèn enquiàs 4-6 ans d'edat. Totun, an neishut entre 2 e 4 camades per an, qu'apòrten entre 4 e 7 ossats. D'aguesti, apruprètz era mitat arthenheràn eth primèr an de vida.

Aguest exit demografic non assegure era viabilitat dera poblacion, ja que non va acompanyat d'ua adequada variabilitat genetica. Aué en dia un unic mascle, Pyros, ei pare, pair-sénher e arrèpairin dera màger part des ossi neishudi enes Pirenèus.

Enes airaus mès freqüentats, era preséncia der os pòt generar prejudicis e conflictes sus es activitats ramadèrs e apicòles que pòden èster amendrits o minimizats tamb mesures de prevençion.

Tanben, er os pòt devier un element de dinamizacion socioeconomica enes comarques de montanha a on abite.

Evolucion dera poblacion d'os ròi enes Pirenèus (numèrò mínim d'ossi detectadi)

CONSOLIDACION D'UA POBLACION D'OS RÒI EN UN TERRITÒRI DE GESTION FRAGMENTADA: ES PIRENÈUS CENTRAUS.

Eth projècte ei cofinançat peth programa europèu LIFE+Nature, que promò accions de recuperacion d'abitats e d'espècies de flòra e fauna enes espacis protegits dera Union Europèa, integrats ena Xarxa Natura 2000.

Oficina tecnica LIFE+ PiroLife Catalonha
Generalitat de Catalonha
Dr. Roux, 80
08017 Barcelona
Tel. 935 674 200

f /PirosLife
@PirosLife
www.piroslife.cat

Fòtos: Antoni Batet, Nicolàs Espinós, Moisés Villanueva, Marc Garriga, Richard Martin, Jordi Ruiz-Olmo, Generalitat de Catalunya.
Textes: Equipo PiroLife

Oficines d'accion territoriala deth projècte LIFE+PiroLife

Parc Naturau deth Naut Pirenèu
Generalitat de Catalonha
De la Riba, 1
25595 Llavorsí
Tel. 973 622 335

Conselh Generau d'Aran
Passèg dera Libertat, 16
25530 Vielha
Tel. 973 641 801

Er os ròi des Pirenèus Centraus

ARANÈS

Er os ròi enes Pirenèus

Er os ròi ei ua bèstia autoctòna des Pirenèus, qu'arribèc lèu ara extincion ena decada des nauanta.

Enes ans 1996 e 1997, er Estat francès inicièc ua accion de refoitalhament dera poblacion pirenenca, centrada enes Pirenèus centraus e en marc d'un projècte LIFE finançat pera Union Europèa, principaument. Era actuacion consistic ena liberacion de tres exemplars procedents d'Eslovènia, que contunhèren er an 2006, tamb era liberacion de cinc ossi mès. Es estudis genetics realizats indiquèren qu'es ossi balcanics e es pirenencs pertanhen ara madeisha origina. Atau donques, s'an liberat ueit exemplars d'os ròi enes Pirenèus en sòn conjunt, dus mascles (Pyros e Balou) e sies femelhes (Ziva, Mellba, Palouma, Francka, Haval e Sarousse), des quaus sonque tres son vius ena actualitat.

